

غلو به معنای از حد تجاوز کردن است و غالی کسی است که مرتکب افراط شود...

غلو به معنای از حد تجاوز کردن است و غالی کسی است که مرتکب افراط شود. در واقع غالی کسی است که در کمال شقاوت، باطل را حق جلوه می‌دهد و آنچه را که حق است ابطال می‌کند. در عصر مولای متقیان گروهی به دلیل جهل از شناخت واقعی آن حضرت با الوهی خواندن مقام آن حضرت به نوعی درصدد خراب کردن ایشان برآمدند. پیامبر در حدیثی می‌فرماید: ای علی، امت من نسبت به شخصیت تو به 3 دسته تقسیم می‌شوند:

(1) فرقه شیعیان که اینان همگی مؤمنین‌اند.

(2) دشمنان تو که شکاکین هستند.

(3) کسانی که در حق تو غلو می‌کنند و اینان جاهدون هستند.

و توای علی در جنت خواهی بود با شیعیان و دوستان شیعیان و دشمنان تو و غلوکنندگان در حق تو در آتش‌اند (بحار الانوار ج 25، ص 264).

در تاریخ شیعه، غلات به کسانی گفته می‌شود که رسول خدا و اهل‌بیت را خدا می‌دانند (العیاذ بالله) و یا بر این باورند که خدا در وجود ایشان حلول کرده است. گروه غلات در قرون اولیه اسلام با سردمدارانی شناخته می‌شود که از آنها می‌توان فردی مجهول به نام عبدالله بن سبا، هلال کرخی و سلمغانی را نام برد. سلمغانی از شاگردان امام حسن عسگری (ع) بوده است. او یکی از فقهای بنام زمان خودش بود. وقتی حضرت مهدی، حسین بن روح نوبختی را نایب خاص خود قرار داد، حسادت او را چنان فرا گرفت که کاملاً منکر وجود مقدس امام زمان شد و کتاب‌هایی نیز علیه امام زمان نوشت. اما عبدالله بن سبا که برخی از مورخین از او نام برده‌اند چه کسی است؟

دانشمند و محقق گرامی جناب علامه عسگری معتقد است که شخصی به نام عبدالله بن سبا در اسلام وجود نداشته است و اگر شخصی به نام عبدالله بن سبا نیز وجود داشته، او فردی یهودی بوده و در زمان عثمان (خلیفه سوم) مسلمان می‌شود. طرفداران عبدالله بن سبا را سبائیه گویند. آنچه مهم است انتشار احادیث جعلی و اندیشه‌های نادرست عبدالله بن سبا توسط فردی به نام سیف بن عمر بوده است. سیف بن عمر که به نظر زندیق بوده (اما در ظاهر یهودی) با انتشار کتاب‌هایی اندیشه‌های ناراست عبدالله سبا را بسط داده است. یکی از کتاب‌هایی او به وقایع پس از وفات رسول خدا تا زمان عثمان اختصاص دارد و کتاب دیگرش درباره کشته شدن عثمان و وقایع جمل است.

به نظر می‌رسد این دو کتاب تا حدودی مرجع اکثر تاریخ‌نویسان بوده است. علامه عسگری معتقد است که عبدالله بن سبا (اگر واقعاً چنین شخصی وجود داشته است) یا دست‌پرورده استکبار قرن اول اسلام بوده است که با گرفتن زروسیم شروع به ساختن مطالب جعلی درباره اسلام و پیامبر کرده است و یا کینه‌ای از اسلام داشته و به ظاهر مسلمان شده تا در لوای مسلمانان به اسلام و مسلمین ضربه بزند. به همین جهت اهل‌بیت و مخصوصاً امام باقر و امام صادق، جوانان شیعه را از غالیان بر حذر می‌داشتند و طی احادیثی بر این مهم، تأکید می‌ورزیدند. در حدیثی که از فضل بن یسار نقل شده چنین آمده است: امام صادق فرمود: «فرزندان و جوانان خود را از معاشرت با غلات بر حذر دارید چون غالیان موجب فساد عقیده آنان می‌شوند. به درستی که غلات از بدترین خلق خدا هستند چون عظمت خدای سبحان را کوچک می‌شمارند و برای بندگان خدا ادعای خدایی می‌کنند«.

سپس فرمود: غالی اگر به سوی ما برگردد او را قبول نمی‌کنیم ولی مقصر اگر به ما ملحق شود او را می‌پذیریم. از امام سؤال شد تفاوت این دو در چیست؟ فرمودند: شخص غالی وقتی به ترک نماز، روزه، زکات و حج عادت کرد هرگز قدرت ترک عادت خود ندارد و به طاعت خدا رجوع نمی‌کند ولی مقصر زمانی که حق را از باطل شناخت، عمل می‌کند و اطاعت می‌کند (بحار الانوار، ج 25، ص 265، ص 6). در نوشتار بعد بحث شیطان و غالیان پی گرفته می‌شود.